

Hvor går turen i dag mon tro?

Foto: Svein Loeng

Fjellet som katedral

Av Svein Loeng

Nordmenn ligger på verdenstoppen i turgjengeri. Få andre priser naturen i helger og ferier slik vi gjør. Utlandingers inntrykk av oss som et naturelskende folk, har ikke minst sammenheng med våre turvaner hver helg på tur i marka eller i fjellet. Ikke rart de betrakter det som religiøse ritualer, på linje med kirkesøk og korstog.

Hva finner vi så derute eller deroppe på høgfjellsflyer og fjelltopper, i fjellskog og daler? Noen vil si: Der finner vi vår Gud. Det er nærliggende å tillegge fenomenet en religiøs forklaring. Her finner ånden næring og kroppen lindring. Naturkontakt demper virkningen av hverdagens krav og mas; i fjellet finner vi igjen oss selv. Her ligger meningen med livet. Vi blir urmennesker hensatt til en mystisk tid, da natur og menneske var ett.

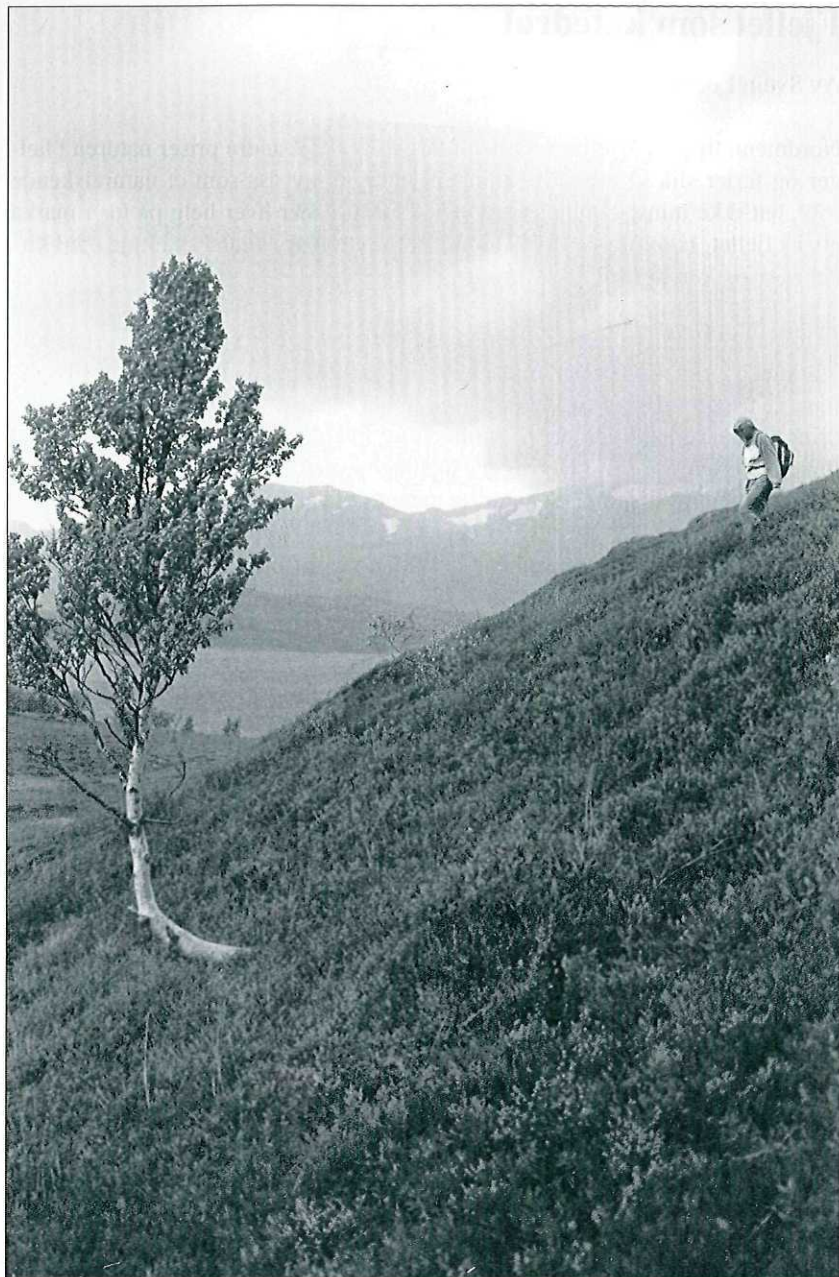
Det verdslige i denne sammenheng består i å velge Sør-Europas strender framfor høgfjellets flyer, et valg som ikke sømmer seg et naturmenneske i pakt med seg selv. Vår sekulariserte hverdag har ikke fjernet den indre trangten til naturnytelse og åndelig hengivelse.

Til fjells kan du selvsagt dra uten de helt store forventninger om åndelig fornyelse. Likefullt er en stor andel av den norske befolkning «avhengig» av naturen som livgivende element, noe som gir livet retning og mening. Under mange siviliserte fasader slumrer et urinstinkt som i gitte øyeblikk griper inn i deres valg.

Før turistinvasjonen hadde folk i fjellbygdene funnet sitt naturlige virke i fjellet. I 1820-åra dro så de første norske «turistene» til fjells, blant dem Keilhau og Boeck tydeligvis ikke bare med fornøyelse, skal en tro deres turskildringer fra Jotunheimen. Deres forhold til fjellnaturen betegnes som kjølig og platonisk. De hadde en respektfull ærbødighet for «Denne frygtelige Egns evige Sne og Ismasser».

I nasjonalromantikken forvandles norske fjell fra «Skrækkelige Præcipiser» til vakre nasjonalsymboler. De er ikke lenger fryktelige og uinntagelige, men et fundament for nasjonal identitet. Fra å være «et Ødets og Tomhedens» symbol, blir de et mål for rekreasjon og naturglede.

Denne vår fjelltradisjon finner vi ettertrykkelig dokumentert i utallige hyllemeter med turistforenings årbøker. Her skjuler det seg personlige vitnesbyrd om

Nedover mot Ramsjøen, mens skyene bygger seg opp rundt Fongen. Foto: Svein Loeng

fjellglede og naturliv, som ikke levner noen tvil om hvor de hører til. Her har hundrevis berettet om meningen med livet i nærkontakt med vær og vind og fjell. Så får det heller stå sin prøve at vi betraktes som litt sære av blaserte urbanister fra inn- og utland.

Enkelte har påpekt at den oppvoksende slekt møter livet med en svekket friluftstradisjon, og at dette på sikt kan bety et brudd med vår tradisjonelle, nasjonale identitet. Søndagsobservasjoner ute i marka bidrar kanskje til å avkrefte et slikt utsagn; mange er svært flinke til å ta med barna på tur, og dermed føre tradisjonen (og identiteten) videre til neste generasjon.

Men farer truer rundt alle hjørner. Påvirkningen er stor fra ulike kanaler (ikke minst TV-kanaler). Det trengs et solid fundament for å motstå presset fra kommersiell, glørete livsstil. La oss derfor holde vedlike bevisstheten om fjell og natur som en uutømmelig kilde for rekreasjon og fornyelse. Her kan vi finne igjen en tapt dimensjon i livet. Her ligger urkilden til meningsfylde og livsglede.